de Spanjaarden deze plaats veroverden [1]), naar de Nederlanden is uitgeweken en zich in Utrecht vestigde.

In de betreffende actie treedt hij, „te deser tijt inwoonder deser Stadt", samen met zijn vrouw Geertruyt op. Zij verklaren, dat Hans Willem Hermer, zoon van Daniel H. en *Sara Minuits* (beiden overleden), voor een derde „paert" hun erfgenaam zal zijn. Het overige deel van hun na te laten goederen bestemmen zij voor Amelia en Maria Hazecamp, dochters van Gerrit Hazecamp en *Maria Minuits* (overleden). Sara en Maria Minuits waren zusters van Pierre Minuit en het is vrijwel zeker, dat ook zij naar de Nederlanden waren gevlucht. Wij meenden, dat van het verblijf van Pierre Minuit in Utrecht maar weinigen op de hoogte zijn. Vandaar dit bericht.

A. GRAAFHUIS

---

[1]) Mrs. Schyler van Rensselaer deelt in haar boek „Hostory of the city of New York in the seventeenth century", New York 1909, dl. I p. 71 e.v. mede dat Pierre Minuit Wezel in 1624 zou hebben verlaten. Dit is onjuist, zoals uit het bovenstaande blijkt.

UTRECHTSE GEVELSTENEN EN -VERSIERINGEN

V

Het heeft enige moeite gekost om aan de weet te komen wie er gewoond heeft in het huis bij de Weerdsluis (Bem. Weerd Oostzijde 19), dat in de geveltop een steen heeft van een vrouw bij een locomotief (zie Maandblad januari, pag. 8). Beneden in de gevel is de „eerste steen" nog te zien. Daar staat op, dat hij gelegd is door „Joseph Smulders, 15 jaar, 15 september 1886". Daardoor heeft men vermoed, dat de industrieel Frans Smulders er woonde.

Wij kregen hierover uitsluitsel van „zeer ingelichte zijde", namelijk van de heer L. C. F. M. Smulders te Utrecht, zoon van de zojuist genoemde industrieel. De heer Smulders jr. berichtte ons:

„Ik mag u er vriendelijk op opmerkzaam maken, dat mijn vader wel de firma Frans Smulders aan de Croeselaan heeft opgericht, maar

nooit in het pand heeft gewoond, waar u naar verwijst. De firma Frans Smulders, waar ik nu bijna 52 jaren aan verbonden ben geweest, werd gegrondvest aan de Brandsteeg-Vleutenseweg en begrensd door de spoordijk. Toen het pand in 1901 werd verkocht aan de Centrale Spoorweg Maatschappij, werd tegelijkertijd de fabriek aan de Croeselaan gebouwd.

De bewoner van het pand aan de Bemuurde Weerd was August Smulders, in zekere zin de oprichter van de Werf Gusto te Schiedam. Deze firma is veel ouder dan de onze, die in 1880 werd opgericht. Werf Gusto staat op de huidige dag nog onder leiding van de kleinkinderen van mijn oom August."

De familie Smulders was blijkbaar zeer uitgebreid en verschillende broers of neven zochten het kennelijk in aanverwante sectoren, want de machinefabriek Jaffa aan de Groeneweg is indertijd opgericht door Louis Smulders. Dit bedrijf droeg aanvankelijk diens naam; het was toen gevestigd bij het latere en nu alweer lang verdwenen Buurtstation. Na de overplaatsing bij de oude buitenplaats Jaffa (1891) nam de heer Smulders deze naam over, om verwarring met de andere naamgenoten te voorkomen. In de directie van Jaffa namen later de heren Henri Smulders Lzn. en Jos. Smulders Lzn. zitting.

Maar wij keren terug tot de Bemuurde Weerd. Nadat het Maandblad van januari verschenen was, ontvingen wij een schrijven van de directeur van het Nederlands Spoorwegmuseum, dr. F. F. de Bruyn, inmiddels als zodanig afgetreden. De heer De Bruyn berichtte ons het volgende: „Bij de recente verbouwing van het perceel Bemuurde Weerd Westzijde 3 (recht tegenover het pand aan de Oostzijde) is daaruit een mozaïek verwijderd, voorstellende een locomotief serie 300 S.S. en door de nieuwe eigenaar, de Societas Studiosorum Reformatorum aan het Spoorwegmuseum ten geschenke gegeven. Nasporingen van de voorzitter van Oud-Utrecht leerden, dat de bewoner, die dit mozaïek vermoedelijk heeft laten aanbrengen, was de fabrikant Augustinus Franciscus Smulders, geboren te Tilburg, 27 november 1838, metterwoon vertrokken naar Brussel 10 april 1895.

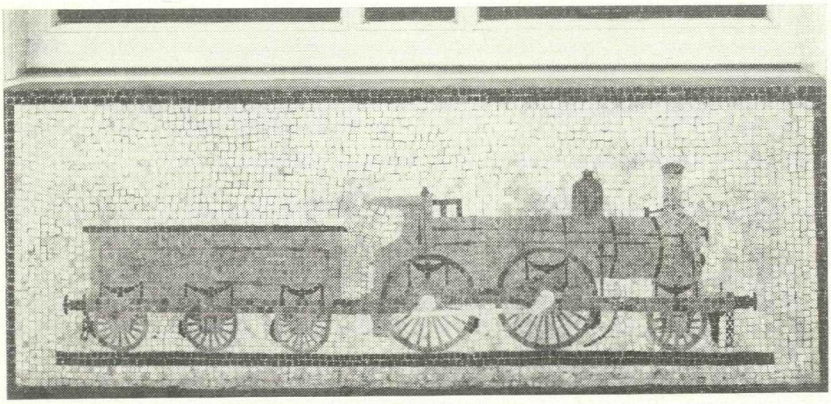

Op bijgaande afbeelding is het mozaïek, zoals het thans in het museum is aangebracht, te zien. De breedte is 1.80 m, de hoogte 0.70 m. De betreffende locomotievenserie was de grootste die S.S. ooit heeft gehad (176 stuks) en is geleverd van 1880 af tot 1895 toe. No. 326 is in het Spoorwegmuseum bewaard en staat aan het perron tegenover het mozaïek."

Wij gaven de mededeling van dr. De Bruyn door aan de heer L. C. F. M. Smulders, bovengenoemd. Deze antwoordde ons: „Degene die tegenover mijn oom August, Bemuurde Weerd, woonde, was diens jongere broer Charles. Hij bewoonde daar een mooi pand, waarin verschillende mozaïeken aangebracht waren. Zelf heb ik een jaar of tien geleden in dat pand – dat inmiddels door de firma Serrée als showroom werd gebruikt — nog andere mozaïeken gezien."

Nadat de heer Ch. Smulders het pand verlaten had, heeft er volgens het adresboek van 1897 tot 1915 de heer W. Pompe gewoond. Vermoedelijk is het daarna nog in verschillende handen geweest. Daarom kan men zich erover verheugen, dat één der mozaïeken gered is en in het Spoorwegmuseum prijkt.

de J.

BOEKAANKONDIGING

Mr. Jan den Tex, Oldenbarnevelt. I. Opgang, 1547–1588. (Haarlem, 1960).

Johan van Oldenbarnevelt heeft in onze vaderlandse geschiedenis zijn grote bekendheid gekregen door zijn benoeming tot Landsadvocaat van Holland in 1586, een functie, waaraan door de moeilijkheden, die tot zijn onthoofding in 1619 hebben geleid, een einde kwam. Het is merkwaardig, dat nog nooit een behoorlijke biografie geschreven was van deze man, die gedurende een tijdperk van meer dan dertig jaren de politiek in de Republiek der Zeven Verenigde Provinciën mede heeft helpen bepalen. In die leemte heeft mr. Den Tex willen voorzien. Van zijn werk, dat vier delen zal beslaan, en waaraan de schrijver negen jaren gearbeid heeft, is in 1960 het eerste deel verschenen. De auteur wil dus een tekort in onze vaderlandse geschiedschrijving aanvullen, maar er zou toch geen onmiddellijke aanleiding zijn om op dit eerste deel in ons maandblad de aandacht te vestigen, ware het niet, dat de wieg van Johan van Oldenbarnevelt in deze provincie heeft gestaan. Hij werd namelijk op 14 september 1547 te Amersfoort geboren.

De familie Van Oldenbarnevelt behoorde niet tot het stadspatriciaat, maar het waren van de Veluwe afkomstige landedellieden, een woord overigens, waaraan men geen al te grote betekenis moet hechten. Zij zijn, zegt Den Tex, het best te vergelijken met onze tegenwoordige herenboeren, met de nadruk op het slot van de samenstelling, en het geeft hem dan ook de term: Amersfoortse keuterboerenadel in de pen. Uit deze afkomst meent de schrijver het verder te kunnen verklaren, dat de Landsadvocaat zich geen regent achtte,